

УДК 811.161.242:37

Оксана КучерукORCID iD orcid.org/0000-0002-7040-986X

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
світової літератури та методик викладання філологічних дисциплін,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
вул. Велика Бердичівська, 40, 10008, м. Житомир, Україна
okucheruk1@ukr.net

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РИТОРИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ- СЛОВЕСНИКІВ

У статті розглянуто проблему побудови й реалізації професійно орієнтованої стратегії риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників з урахуванням ідей акмеології. На основі аналізу науково-методичної літератури й синтезу теоретичних положень визначено й окреслено ключові стратегічні орієнтири щодо формування риторичної особистості вчителя-словесника, характерною ознакою якої є риторична компетентність. Вказано на перспективність акмеологічних технологій розвитку риторичної особистості фахівця, здатного досягти вершин особистісно-професійного зростання. Наведено критерії реалізації змісту і технологій навчання в межах стратегії професійно-риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників.

Ключові слова: модель навчання; педагогічна риторика; підходи до навчання, проект навчання; стратегічні орієнтири професійно-риторичної підготовки педагогів-словесників; стратегія навчання.

© Кучерук Оксана, 2017

Вступ. Освітня система риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників теоретично запрограмована насамперед на формування в них

риторичної компетентності. Однак запити суспільства на фахівців, спроможних ефективно володіти педагогічним словом в умовах навчально-виховного середовища, реалізуються в системі професійно-педагогічної освіти недостатньо. Це зумовлено тим, що викладачі ВНЗ мало уваги приділяють дидактичному проектуванню професійно-риторичної підготовки, зокрема визначенню й усвідомленню пріоритетних підходів, принципів риторичної освіти студентів, проектуванню цілей, змісту навчання, організаційних форм, методів і засобів підготовки майбутніх педагогів, здатних ефективно впливати засобами мовлення на інтелектуально-почуттєву сферу учнів, їхніх батьків, а також колег, представників громади й інших осіб в умовах освітнього простору й соціокультурного життя. Сучасні плани й програми освітньої підготовки вчителів поверхово відображають характерні особливості їхньої професійно-риторичної діяльності. Тому виникає необхідність переосмислити відповідні документи через призму проблеми опанування педагогічної риторики – як загальної, так і фахової.

Погляди сучасних учених, які вивчають важливість риторичної освіти, представлено в роботах Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіної, С. О. Карамана, О. В. Караман, К. Я. Климової, Г. Д. Клочека, Л. І. Мацько, В. А. Нищети, А. В. Нікітіної, С. А. Омельчука, Г. М. Сагач та ін. Водночас, незважаючи на інтерес дослідників до окресленої проблеми, питання, пов'язані з побудовою стратегії професійно-риторичної підготовки вчителя-предметника, залишаються недостатньо розробленими, потребують глибшого вивчення. Необхідність визначення стратегічних орієнтирів для професійно спрямованої риторичної освіти майбутніх учителів є особливо актуальною в умовах розвитку демократичного суспільства.

Мета статті – визначити й окреслити ключові стратегічні орієнтири риторичної підготовки студентів-філологів в умовах вищої педагогічної освіти.

Концептуальне обґрунтування професійно спрямованої стратегії риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників. Насамперед

потрібно підкреслити, що «стратегія» як дидактична категорія не має чіткого, уніфікованого визначення. З психолого-педагогічного погляду, за Н. Є. Гоцуляк, стратегія навчання – це сукупність метакогнітивних і когнітивних прийомів, ієрархічно організованих, об'єднаних метою, які становлять спосіб реалізації діяльності, що забезпечує досягнення передбачуваного результату. Відповідно виділяються такі основні характеристики стратегії навчання:

- цілісність – внутрішня єдність метаплану (висування гіпотез, визначення цілей, формування образу діяльності, вироблення її програми, яка містить уявлення про специфіку необхідних когнітивних прийомів, дій та операцій, що забезпечують досягнення мети) і плану реалізації (предметно-змістові прийоми, дії, операції, спрямовані на перевірку правильності висунутої гіпотези, сформованого образу здійснення діяльності), що сприймаються як єдине ціле;

- послідовність, що проявляється в певній ієрархічній організації основних складників стратегії навчання як домінантів, що організовують діяльність студента;

- повнота й завершеність – повнота стратегії навчання виражається в необмеженому наборі пізнавальних, навчальних прийомів, дій та операцій, що забезпечують завершеність стратегії; завершеність стратегії навчання своєю чергою пов'язана із цілеспрямованістю й виявляється у вичерпаності змістового плану результату діяльності (Гоцуляк Н. Є., 2015, с. 132).

У площині проектно-технологічної організаційної культури стратегія – це проект дидактичного процесу (Любашенко О. В., 2008, с. 14). Відповідно професійно орієнтовану *стратегію риторичної підготовки* студентів-філологів розглядаємо як проект навчального процесу, у якому передбачено співпрацю суб'єктів навчання з метою формування й розвитку риторичної компетентності майбутніх учителів-словесників у різних професійно-комунікативних ситуаціях. За такого підходу проект, з одного боку, становить цілісний об'ємний документ, у якому подано модель

концептуальних положень, цілей, змісту, технологій навчання, очікуваного результату, критеріїв його досягнення, системи контролю й коригування; а з іншого – повний цикл продуктивної діяльності, що складається з трьох основних фаз (проектування, технологічної, підсумково-рефлексійної). Від чіткого визначення й належного обґрунтування моделі риторичної підготовки студентів-філологів в умовах вищої педагогічної освіти залежать практичні напрями реалізації відповідних навчальних технологій.

Традиційно риторична підготовка майбутніх учителів-словесників базується переважно на філософсько-лінгвістичній моделі навчання, що містить два аспекти – філософський і лінгвістичний, а отже, передбачає вивчення історичних питань становлення й розвитку ораторського мистецтва через призму філософії, засвоєння системи топосів, логосу, етосу, пафосу як базових категорій риторики, опанування законів і принципів впливового мовлення, виражальних засобів мови, особливостей стилів, жанрів мовлення, поєднання в ньому вербальних і невербальних засобів тощо. Натомість усе більш очевидним стає те, що сьогодні суспільним і освітнім запитам більшою мірою відповідає збагачена (професійно орієнтована) модель навчання риторики майбутніх учителів, вона містить, крім філософського та лінгвістичного аспектів, ще педагогічний, який конкретизується в загальнопрофесійному й фаховому. У контексті сказаного риторичну підготовку майбутніх учителів-словесників варто розглядати як синтез філософського, лінгвістичного й педагогічного аспектів, сукупну реалізацію яких може забезпечити навчальний предмет, присвячений педагогічній риториці, яка є умовою ефективності педагогічного дискурсу й успішної професійної діяльності освітніх працівників.

Отже, на часі актуальною є концепція педагогічної риторики, що будується на ідеях класичної загальної риторики, загальної педагогічної риторики і фахової педагогічної риторики, зокрема вчителя-словесника. Як справедливо зазначає Г. Д. Клочек, про розроблення так званих фахових риторик у нас ще взагалі питання не стоїть, хоч цілком очевидно: кожна

педагогічна спеціальність має свої особливості ефективного користування педагогічним – навчальним і виховним – словом (Клочек Г., 2013, с.7).

Цілком очевидно, що суть поняття «педагогічна риторика» має риторичну й професійно-педагогічну природу, однак у вітчизняних словниках з риторики і педагогіки цього поняття немає, та вчені намагаються заповнити відповідну прогалину, зокрема в термінологічному словнику, який уміщено в додатку до посібника «Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі» (за ред. О. М. Горошкіної, С. О. Карамана), подано таке визначення: «педагогічна риторика – одна з часткових сучасних риторичних дисциплін, теорія ефективної мовленнєвої комунікації у сфері педагогічної комунікації» (Горошкіна О. М., Караман С. О., 2015, с. 233).

Наявність авторських концепцій педагогічної риторики в працях закордонних і українських учених переконує в тому, що назріла об'єктивна потреба й умови запровадження педагогічної риторики як навчальної дисципліни в систему професійно-педагогічної освіти вітчизняних вишів. Проведене дослідження свідчить, що на сьогодні деякі вищі навчальні заклади мають досвід розроблення авторських програм з педагогічної та академічної риторики й запровадження відповідних навчальних курсів (Кучерук О. А., 2016, с. 23). Як професійно орієнтована навчальна дисципліна педагогічна риторика покликана розкривати засади риторично-педагогічної діяльності й має бути підпорядкована цілям професійної мовленнєвої підготовки педагогів, розвитку в них риторичної компетентності й риторичної культури.

Стратегічні орієнтири в риторичній підготовці майбутніх учителів-словесників через призму акмеологічних ідей. Навчальний курс «Педагогічна риторика» є важливим джерелом досягнення стану акме в професійно-риторичній діяльності вчителя. Виникає питання стратегічних орієнтирів у проектуванні й реалізації цього курсу.

За О. В. Мартинчук, «стратегічні орієнтири можна розглядати як ключові моменти довгострокового, послідовного, конструктивного,

раціонального, підкріпленого ідеологією, стійкого до невизначеності умов середовища плану, який супроводжується постійним аналізом та моніторингом у процесі його реалізації та спрямований на досягнення складної цілі» (Мартинчук О. В., 2014, с. 227). Уживаючи окреслене поняття, розуміємо *стратегічні орієнтири* в риторичній підготовці студентів-філологів як дороговкази на шляху побудови й реалізації професійно орієнтованої моделі навчання, спрямованої на формування в майбутніх учителів-словесників риторичної компетентності, що є умовою їхньої професійної майстерності. Концептуальне підґрунтя зазначеної моделі становлять стратегічні підходи до організації навчання, інтегровані в межах більш загального, акмеологічного, підходу. У контексті сказаного цей підхід спрямовує на врахування й досягнення акме-вершин особистісного й професійно-риторичного розвитку вчителя-словесника.

Ми підтримуємо думку вчених, що *акмеологічний підхід* становить універсальний методологічний орієнтир, який забезпечує цілеспрямованість і результативність педагогічної діяльності. Такий підхід тлумачать як інтегратор сучасних підходів – системного, гуманістичного, культурологічного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, професіографічного, компетентнісного, полікультурного та ін. (Дубасенюк О. А., Кузьміна Н. В., 2016, с. 291).

Цілком слушно П. Ю. Саух зазначає, що однією з умов реалізації акмеологічного алгоритму в навчально-виховному процесі є здійснення структурної перебудови змісту, технології навчання і виховання на основі стратегії акмеології (Саух П. Ю., 2016, с. 288). З-поміж основних стратегічних орієнтирів у риторичній підготовці студентів-філологів на засадах акмеологічних ідей варто виділити підходи, застосування яких до змісту і технологій навчання сприятиме досягненню успіху в майбутній професійно-риторичній діяльності педагогів, а саме: холістичний, системний, культурологічний, аксіологічний, особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, текстово-комунікативний тощо.

У межах акмеологічного спрямування риторичної підготовки студентів-філологів до професійної діяльності *холістичний підхід* передбачає цілісне формування педагога, який володіє риторичною компетентністю, – обов'язково шляхом розвитку нелінійного, багатомірного й цілісного мислення, гармонії в думках і поведінці, з урахуванням комплексу визначальних характеристик студента як індивіда, цілісної особистості, суб'єкта професійно орієнтованої діяльності (риторичної, навчально-предметної) тощо.

Проектування й реалізацію риторичної підготовки студентів-філологів необхідно здійснювати із системних міркувань. У цьому контексті *системний підхід* (і його новітній вияв – системно-синергетичний) передбачає проектувати й будувати навчальну роботу як відкриту систему, компоненти якої мають перебувати в тісних зв'язках і відношеннях між собою та із зовнішнім щодо цієї системи освітнім середовищем, яке впливає на функціонування й розвиток навчальної системи. З погляду загальних орієнтирів система становить вищий рівень цілісності. Системоутворювальним чинником моделі навчання студентів риторичної майстерності є цільовий комплекс (мета і цілі), пов'язаний із формуванням риторичної компетентності майбутніх учителів-словесників. З-поміж важливих цільових стратегічних орієнтирів їхньої риторичної підготовки варто назвати такі: формування в студентів риторичного тезаурусу; заохочення майбутніх учителів-словесників до самостійної роботи професійно-риторичного спрямування; удосконалення усталеної системи риторичної підготовки в педагогічному виші шляхом внесення змін у зміст і збагачення методів навчання; створення умов для практичного тренування студентів у професійно-риторичній діяльності; забезпечення умов для розвитку в студентській молоді креативної здатності до переконливого образного мовлення в різних професійно-комунікативних ситуаціях; сприяння створенню інноваційного освітнього середовища на заняттях шляхом поєднання гармонізованого міжособистісного діалогу, риторичної

майстерності й комп'ютерної презентації. Системна організація навчальної роботи є умовою досягнення запроектованих цілей.

Основою професійної риторики вчителя є його культуровідповідне мовлення, наповнене духовними смислами. *Культурологічний підхід* до риторичної підготовки студентів-філологів забезпечує культурне дозрівання майбутніх фахівців, удосконалення мовленнєвої культури, культивування акме-потенціалу для успішної культуровідповідної професійної самореалізації. На важливості створення культурно-освітнього середовища в професійно орієнтованому навчанні риторики майбутніх учителів-словесників наголошують українські лінгводидактики, зокрема Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман, О. В. Караман, А. В. Нікітіна, С. А. Омельчук та ін.

К. Я. Климова, Л. І. Мацько, Г. М. Сагач, О. М. Семенов та інші вчені розглядають культурологічний підхід до риторичної освіти студентів-філологів у тісному зв'язку з аксіологічним. Сутність *аксіологічного підходу* до риторичної підготовки студентів-філологів є такою, що в основі сходження до вершин особистісного й риторично-професійного розвитку фахівця-словесника як орієнтир розглядається його система цінностей (особистісно й професійно значущих), сформована на базі загальнолюдських і національних ціннісних орієнтирів, які широко представлені в різних зразках словесності.

Риторична освіта передбачає формування риторичної особистості на засадах *особистісно орієнтованого підходу* до навчання, з урахуванням персонального когнітивно-комунікативного потенціалу, інтересів і потреб студентів. Професійний образ риторичної особистості вчителя – це педагог, який знає й розуміє базові категорії риторики, керується законами і принципами ефективного впливового мовлення, має практичний культуровідповідний риторичний досвід, виявляє ціннісне ставлення до професійного мовлення, доцільно оперує здатністю переконливого мовлення

в різних професійних і соціокультурних ситуаціях, тобто володіє професійно орієнтованою риторичною компетентністю.

На формування й розвиток риторичної компетентності студентів-філологів спрямований *компетентнісний підхід* до навчання. Особливість цієї компетентності в тому, що вона має розгалужену природу, оскільки виступає складником, з одного боку, комунікативної, а з іншого – професійно-педагогічної компетентностей. З позицій ідей акмеології риторична компетентність особистості – це умова фахової майстерності в професійній роботі. Завдяки компетентнісному підходу до професійно-риторичної підготовки майбутнього вчителя-словесника він у майбутній професійній діяльності на рівні компетентного ритора виявлятиме інтерес до переконливого мовлення, буде легко сприймати, глибоко розуміти, аналізувати й уміло продукувати тексти різних стилів, жанрів професійного мовлення, вільно вести себе в різних професійно-комунікативних ситуаціях, відповідально ставитиметься до результатів власної риторичної поведінки.

Діяльнісний підхід до професійно-риторичної підготовки майбутнього вчителя-словесника як загальний стратегічний орієнтир передбачає посилення практичного спрямування в навчальній діяльності студентів, із урахуванням їхніх пізнавальних, емоційних, вольових здібностей. Сутність цього педагогічного підходу можна осмислити на основі ідей психологічної теорії діяльності (Л. Виготський, І. Зимня, О. М. Леонтьєв, О. О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін.), зокрема в структурі діяльності виділяють мотив, мету, завдання, дії, способи виконання дій, умови, контроль, коригування тощо. За такого підходу студент розглядається як людина, що діє словом, як активний суб'єкт навчальної діяльності, який будує свою діяльність і міжособистісні стосунки відповідно до культурологічних цінностей. Засобом реалізації діяльнісного підходу до навчання є система різних типів навчальних завдань – інформаційно-пізнавальних, тренувальних, оцінних, творчих, дослідницьких, проектних та ін.).

На ідеях діяльнісного підходу ґрунтується текстово-комунікативний підхід до професійно-риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників, оскільки він передбачає текстову й комунікативно-ситуативну діяльність студентів, що є специфічною умовою досягнення вершин риторичної компетентності майбутнього вчителя. Лінгводидактичний потенціал цього підходу розкрито в працях І. П. Дроздової, О. В. Любашенко, Л. І. Мамчур, М. І. Пентилюк та ін. У контексті моделі вишівської риторичної освіти *текстово-комунікативний підхід* забезпечує навчальну взаємодію в тріаді «викладач – риторичний текст (дискурс) – студент» щодо сприймання, тлумачення, аналізу, оцінювання риторичних текстів, переконливих дискурсів і продукування власних професійно орієнтованих висловлювань з використанням ефективних комунікативних стратегій і тактик. Завдяки цьому підходу створюються умови для формування в студентів персонального стилю педагогічної риторики на основі поєднання різних моделей мовленнєвої поведінки. Ефективне оволодіння педагогічною риториною значною мірою залежить від вільного й умілого користування літературною мовою в процесі мовленнєвої діяльності та від знання текстів художньої літератури.

У проектуванні змісту риторичної освіти студентів важливо врахувати, що суть професійно орієнтованої риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників полягає в тому, щоб шляхом опанування риторичної теорії й мистецтва красномовства оволодіти розвивальною технологією педагогічного впливу переконливим словом, яку вчитель спроможний буде реалізувати в різних професійно орієнтованих ситуаціях пояснення, розповіді, публічного виступу, дискусії тощо.

Відповідно до цілей і змісту риторичної освіти майбутніх учителів-словесників перспективними в цій сфері є акмеологічні технології розвитку риторичної особистості фахівця, здатного досягти вершин особистісно-професійного зростання. Такі технології розроблюються на базі діалогу, практичних тренінгів, виконання творчих завдань, рольової організації

навчального процесу, моделювання й розв'язання професійно орієнтованих комунікативних ситуацій, комп'ютерних презентацій, рефлексії тощо. Для створення ефективного навчально-методичного механізму готування педагогічних кадрів до професійно-риторичної діяльності важливо використовувати різні форми і засоби навчання предмета.

Відповідно до сказаного головними критеріями реалізації змісту і технологій навчання, об'єднаних навколо цілей професійно орієнтованої стратегії риторичної підготовки майбутніх учителів-словесників є такі: постійне збагачення особистого риторичного тезаурусу студентів; зростання мовленнєвого креативного потенціалу; наявність інтересу до самостійної роботи професійно-риторичного спрямування (самонавчання, самовдосконалення, самореалізація); підвищення рівня риторичної вправності студентів як майбутніх учителів-словесників у різних професійно-комунікативних ситуаціях; розвиток риторичної культури студентів; постійне вдосконалення усталеної системи риторичної підготовки в педагогічному виші шляхом поєднання в процесі навчання гармонізованого міжособистісного діалогу, риторичної майстерності, комп'ютерної презентації тощо.

Висновки. Отже, професійно-орієнтовану стратегію риторичної підготовки студентів-філологів розглядаємо як проект навчального процесу, у якому передбачено співпрацю суб'єктів навчання з метою формування й розвитку риторичної компетентності майбутніх учителів-словесників у різних професійно-комунікативних ситуаціях. Важливим джерелом досягнення успіху в професійно-риторичній діяльності майбутнього вчителя є навчальний курс «Педагогічна риторика». В основі стратегічних орієнтирів щодо риторичної підготовки студентів-філологів необхідно враховувати такі підходи до навчання, як акмеологічний, холістичний, системний, культурологічний, аксіологічний, особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, текстово-комунікативний тощо. Ці підходи орієнтують на застосування дієвих технологій розвитку риторичної

особистості фахівця, здатного досягти вершин особистісно-професійного зростання. Перспективи подальших досліджень убачаємо в дослідженні стратегії риторичної підготовки вчителів у системі післядипломної освіти.

Література

1. Гоцуляк Н. Є. Психологічні особливості формування стратегій навчання в майбутніх психологів в умовах ВНЗ / Н. Є. Гоцуляк // Науковий вісник Херсонського державного університету, 2015. – Випуск 2. – Том 1. – С. 130-134.
2. Дубасенюк О. А. Факторні акме-моделі продуктивної професійної виховної діяльності педагогів загальноосвітньої та професійної шкіл / Дубасенюк О. А., Кузьміна Н. В. // Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : монографія / редкол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Я. С. Фруктова. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – С. 289-340.
3. Киселева А. В. Самостоятельная работа студентов: традиции и новые подходы // Современная высшая школа: инновационный аспект. – 2016. – Т. 8. – № 3. – С. 92–101, DOI: 10.7442/2071-9620-2016-8-3-92-101.
4. Ключек Григорій. Зі студій про літературну освіту : [збірник статей та матеріалів] / Григорій Ключек. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 192 с.
5. Кучерук О. А. Педагогічна риторика як об'єкт наукового дослідження / О. А. Кучерук // Педагогічна риторика: історія, теорія, практика: монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. – К. : КНТ, 2016. – С. 7-25.
6. Любашенко О. В. Лінгводидактичні стратегії навчання української мови студентів неспеціальних факультетів вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02 / Любашенко Олеся Вадимівна. – К., 2008. – 45 с.
7. Мартинчук О. В. Стратегічні орієнтири удосконалення фахової підготовки вчителів-логопедів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання / О. В. Мартинчук // Актуальні питання корекційної освіти. – 2014. – Вип. 4. – С. 225-234.
8. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : [навч. посіб.] / О. М. Горошкіна, С. О. Караман, З. П. Бакум та ін. ; за ред. О. М. Горошкіної, С. О. Карамана. – К. : АКМЕ ГРУП, 2015. – 250 с.
9. Саух П. Ю. Навчально-виховний процес: від розбалансованості до цілісності на основі акмеологічного алгоритму / П. Ю. Саух // Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : монографія / редкол. : В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Я. С. Фруктова. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – С. 277-288.

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ РИТОРИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ-СЛОВЕСНИКОВ

Кучерук Оксана, доктор педагогических наук, профессор, профессор кафедры мировой литературы и методик преподавания филологических дисциплин, Житомирский государственный университет имени Ивана Франко, ул. Большая Бердичевская, д. 40, 10008, г. Житомир, Украина, okucheruk1@ukr.net

В статье рассмотрена проблема построения и реализации профессионально ориентированной стратегии риторической подготовки будущих учителей-словесников с учетом идей акмеологии. На основе анализа научно-методической литературы и синтеза теоретических положений определены и обозначены ключевые стратегические ориентиры для формирования риторической личности учителя-словесника, характерным признаком которой является риторическая компетентность. Указано на перспективность акмеологических технологий развития риторической личности специалиста, способного достичь вершин личностно-профессионального роста. Приведены критерии реализации содержания и технологий обучения в рамках стратегии профессионально-риторической подготовки будущих учителей-словесников.

Ключевые слова: модель обучения; педагогическая риторика; подходы к обучению, проект обучения; стратегические ориентиры профессионально-риторической подготовки педагогов-словесников; стратегия обучения.

STRATEGIC ORIENTEERS OF RHETORICAL PREPARATION FOR FUTURE TEACHERS-PHILOLOGISTS

Kucheruk Oksana, doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the department World Literature and Methods of Teaching Philological Disciplines, Zhytomyr State University named after Ivan Franko, ul. Big Berdichevskaya, d.40, 10008, city of Zhytomyr, Ukraine, okucheruk1@ukr.net

The article deals with the problem of constructing and implementing a professionally oriented strategy of rhetorical preparation of future teachers of philology, taking into account the ideas of acmeology. The strategy of rhetorical preparation for students of philology considered as a project of educational process, which foresees the cooperation of subjects of study with the purpose of formation and development of rhetorical competence of future teachers of philology in various professional-communicative situations. It is indicated on the

relevance of the concept of pedagogical rhetoric, which is based on the ideas of classical general rhetoric, general pedagogical rhetoric and professional pedagogical rhetoric, in particular, the teacher philology. On the basis of the analysis of scientific-methodical literature and the synthesis of theoretical positions, key strategic orienteers for the formation of the rhetorical personality of the teacher of philology are determined and outlined. It is emphasized that the conceptual basis of the model of education, aimed at forming future rhetorical competence teachers, form strategic approaches to the organization of training, integrated in the framework of a more general, acmeological approach. It is indicated on the prospect of acmeological technologies for the development of the rhetorical personality of a specialist capable of reaching the heights of personality-professional growth. It was investigated that such technologies are developed on the basis of dialogue, practical training, creative tasks, role-based learning organization, modeling and solving of professionally oriented communicative situations, computer presentations, and reflections. The criteria for the implementation of the content and technologies of training within the framework of the strategy of vocational-rhetorical training of future teachers of philology are presented.

Keywords: *approaches to training; learning model; pedagogical rhetoric; project of training; strategic guidelines for vocational rhetorical training of literary teachers; training strategy.*

Стаття надійшла до редакції 29.09.2017

Прийнято до друку 30.09.2017

Кучерук Оксана Анатоліївна, контактний номер телефону: 0975137101